



ת"פ 14176/07/18 - מדינת ישראל נגד אלברט וקנין

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 14176-07-18 מדינת ישראל נ' וקנין(אחר/נוסף)

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
מדינת ישראל ע"י לשכת תביעות ירושלים

המאשימה

נגד

אלברט וקנין ע"י עו"ד חנן ג'בסקי

הנאשם

גזר דין

רקע ועמדות הצדדים

הנאשם הורשע על פי הודאתו בשתי עבירות של סחר בסמים.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 27.5.19 מכר הנאשם לאדם אחד 2 גרם חשיש בעבור 100 ש"ח וביום 26.6.18 מכר לאדם אחר 3.8 גרם קנבוס בעבור 200 ש"ח.

ב"כ המאשימה טען, כי מתחם העונש ההולם ביחס לכל אישום הוא מאסר, לתקופה שבין ששה חודשים ועד שנה. ביחס לעונש ביקש להפעיל ארבעה מאסרים מותנים שלחובת הנאשם, שהוטלו בשלושה תיקים שונים, במצטבר זה לזה, וכן להשית על הנאשם עונש מאסר נוסף. לאור מכלול נסיבות המקרה, ובכלל זה הליך שיקומי שעבר הנאשם, ביקש כי עונש המאסר יהיה במרכז המתחם.

ב"כ הנאשם שם את הדגש בדבריו על נסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שפורטו בתסקיר, ובמיוחד על הליך שיקום אותו עבר. לאור אלה טען, ביקש להמנע מלגזור עליו מאסר בפועל, ולהסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות, כפי שהמליץ שירות המבחן. עוד טען, כי אחד המאסרים המותנים שלחובת הנאשם אינו בר הפעלה, וביקש כי ככל שתדחה עמדתו ויקבע שהמאסר כן בר הפעלה, יוזמן תסקיר נוסף שיתייחס לשאלת הארכת התנאי.

הנאשם אמר, כי למרות שרוב חייו ישב בבתי סוהר, כיום הוא סב לשמונה נכדים ורצונו הוא לעלות על דרך המלך, לחיות את חייו ו"להיות בן אדם".

לאחר הדיון השלים הנאשם את דבריו בכתב (מסמך שהוגש ביום 18.3.19). לדבריו הוא מקבל אחריות מלאה על מעשיו ומצטער עליהם מעומק ליבו, וכיום הוא נמצא במקום אחר, אינו משתמש בסמים ורצונו הוא לחיות חיים נורמטיביים ויצרניים ולשקם את יחסיו עם משפחתו ולבלות זמן עם ילדיו ונכדיו. עוד אמר כי הוא סובל מבעיות בריאותיות שונות.



מתחם העונש

הנאשם מכר פעמיים כמויות קטנות של קנבוס, גרם ושני גרם, בעבור סכומים של 100 ו- 200 ש"ח. מדובר בשני מעשים דומים, שבוצעו בזמן קצר, ועל כן יש לקבוע מתחם עונש אחד לשניהם, ולא מתחם נפרד לכל אישום, כפי שבקשה המאשימה.

פסיקה עקבית התייחסה לחומרתן של עבירות סחר בסמים ולצורך להרתיע מפני ביצוען, בדרך של הטלת ענישה מחמירה, שעיקרה מאסר בפועל, וזאת גם כאשר מדובר במי שסחר בכמויות קטנות. ר' למשל תפ"ח (חי') 38865-08-10 מדינת ישראל נ' פרחאד בן רמיז רוסטמוב:

"על בתי המשפט מוטלת המשימה להילחם בנגע זה וללחום את מלחמת החברה בעוסקים בסמים. בית המשפט הדגיש את התוצאות ההרסניות שיש בסמים לשלומה של החברה, לבריאותה ולביטחונה (ראה ע"פ 332/87 אורי בר און נ' מדינת ישראל, פ"ד מב(1) 382 (1988). בע"פ 2649/00 בועז ישראל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ביום 16/8/01), מציין בית המשפט העליון:

"החברה בישראל שמה לה למטרה להדביר את נגע הסמים ולבתי המשפט תפקיד ראשון במעלה להבטיח שיעד זה יושג, ולא יהווה משאלת לב בלבד".

הדבר נגע הסמים מחייבת, בדרך כלל, להטיל עונשי מאסר כבדים על מי שעסקו בסחר בסמים. מי שמוכן לסחור בסמים, אפילו בכמויות קטנות, מביע בכך נכונות להפיץ את הסם ותורם במעשיו להחטאת אחרים. אם סוחר הסמים, ואפילו אם אין מדובר בסוחרים גדולים, לא יזכו למענה הולם בענישה, יש חשש להתדרדרותם במדרון החלקלק מעסקאות קטנות אל עבר העסקאות הגדולות, במיוחד לאור הרווחים הגדולים העשויים לצמוח להם. לפיכך, מי שסוחר בסמים צפוי לענישה מחמירה ומרתיעה."

וכן ר' ע"פ (חי') 7319-08-12 סבח נ' מדינת ישראל (25.10.12), שם נפסק:

"לא נעלם מעיני כי הסם בו סחר המערער הוא סם מסוג חשיש וכי מדובר בכמויות קטנות של הסם. ואולם, גם חשיש הוא סם מסוכן שהשפעתו על החברה, ובעיקר על הצעירים שבה, קשה".

בקביעת מתחם העונש ההולם את המעשים אביא בחשבון כי מדובר בכמויות קטנות וסכומי כסף נמוכים, וכי המעשים בוצעו כולם בפרק זמן קצר. לאור אלה, מתחם העונש ההולם את המעשים הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין מספר חודשים, אותם ניתן לרצות בעבודות שירות, ועד שמונה חודשים.

נסיבות שאינן קשורות לעבירות

הנאשם יליד 1962. לחובתו הרשעות קודמות רבות מאוד, במגוון עבירות, אלימות, רכוש, סמים, בריחה ממשמורת חוקית, הדחה בחקירה, ועוד. תקצר היריעה מלפרט את מגוון העבירות אותן עבר הנאשם, ואציין רק כי בין היתר הורשע הנאשם בביצוע עשרות התפרצויות לדירות ובתי עסק, עשרות עבירות של סחר בסמים והחזקתם ועוד, בגינם נדון למאסרים רבים, המצטברים לשנים ארוכות (גזרי הדין מצטברים למעל 25 שנה, לפני ניכויים וחפיפות). עוד עולה מגליון הרישום הפלילי, כי פעם אחא פעם הופעלו מאסרים מותנים שהוטלו על הנאשם.



תסקיר שירות המבחן מגולל את נסיבות חייו של הנאשם, ובכלל זה הרשעותיו הרבות. עולה, כי הנאשם היה שקוע בעולם הפשע מצעירותו, אך בשנת 2016, לאחר ששוחרר ממאסרו האחרון, עבר מיוזמתו תהליך שיקום וגמילה במסגרת פרטית, וכי הוא מגלה מוטיבציה רבה לנהל אורח חיים נורמטיבי ועובד באופן יציב. הנאשם מבקש להמשיך בהליך בעזרת שירות המבחן, להשתלב ביחידה לטיפול במכורים בבני ברק ולרכוש מקצוע. בדיקות לגילוי סמים שנערכו למשיב נמצאו תקינות.

הנאשם קיבל לפני שירות המבחן אחריות לעבירות בהן הורשע. הסברו למעשים היה, כי בנו השתמש בסמי רחוב מסוג נייס גאי, והנאשם סבר כי מוטב שבנו ישתמש בקנבוס, ועל כן רכש כמות סם גדולה, מתוכה סיפק חלק לבנו וחלק מכר, על מנת לממן את הרכישה. הנאשם הביע לפני השירות צער וחרטה על מעשיו, וכן תובנה כי פעל באופן שגוי.

שירות המבחן העריך, כי "לא ניתן לשלול קיומה של רמת סיכון להשנות ביצוע עבירות דומות בעתיד", אך מנגד העריך כי המשך ההליך הטיפולי יביא להפחתת הסיכון.

לאור מכלול הנתונים האמורים, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות.

ממכתבה של עובדת סוציאלית המטפלת בנאשם מיום 17.3.19 עולה, כי הנאשם מטופל ביחידה להתמכרויות של עיריית בני ברק מזה שלושה חודשים (היינו מתחילת שנת 2019), משתתף באופן פעיל בהליך טיפולי אינטנסיבי ובדיקות לגילוי סמים שנערכו לו נמצאו נקיות. עוד עולה מהמכתב כי הנאשם לומד אנגלית ונרשם לקורס טכנאי בית חכם. להערכתה של העובדת הסוציאלית, הנאשם נחוש בדעתו לעשות שינוי ולנהל חיים נורמטיביים ומוכן להשקיע מאמצים לצורך הליך שיקומו.

מאסר מותנה מת"פ 24927-03-13

ביום 4.7.13 הורשע הנאשם בבית משפט השלום בבאר שבע (כב' הש' ד. בן טולילה) בעבירה של תיווך בסם מסוכן, וביום 25.11.13, נגזר עליו עונש כולל של 38 חודשי מאסר בפועל, הכולל הפעלה של מספר מאסרים מותנים שהיו לחובתו. כמו כן נגזרו על הנאשם שני מאסרים מותנים, של ששה חודשים ושנים עשר חודשים. וכך נוסח חלקו הרלוונטי של גזר הדין:

- ד. ... סה"כ יהיה לנאשם לרצות 38 חודשי מאסר בפועל שיימנו מיום מאסרו.
- ו. 12 חודשי מאסר על תנאי במשך 3 שנים שלא יעבור עבירת סמים מסוג פשע.

המחלוקת בין הצדדים היא, האם מאסר מותנה זה הוא בר הפעלה (ולמעשה - חב הפעלה, שכן הנאשם הורשע בשתי עבירות נוספות) אם לאו: לשיטת המאשימה, לאור העובדה שהנאשם היה עצור בעת שניתן גזר הדין, ושחרר ממאסרו ביום 9.3.16, היינו פחות משלוש שנים לפני ביצוע העבירות, המאסר חב הפעלה. לשיטת הנאשם, משלא ציין בית המשפט בגזר הדין מפורשות כי תקופת התנאי תמנה מיום שחרור הנאשם ממאסרו, כוונתו הייתה שתקופת התנאי תמנה מיום מתן גזר הדין, ולכל הפחות קיימת חוסר בהירות בנקודה זו, ממנה יהנה הנאשם.

לאחר שנתתי דעתי לעמדות הצדדים וטיעוניהם, מסקנתי היא כי המאסר המותנה הוא חב הפעלה:

סע' 52(ג) לחוק העונשין קובע, כי: **תקופת התנאי תתחיל ביום מתן גזר הדין ואם הנידון נושא אותו זמן עונש מאסר - ביום שחרורו מן המאסר ... והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת.**



במקרה שלפני, הנאשם היה עצור ביום מתן גזר הדין, ונקבע כי מאסרו ימנה החל מיום מעצרו. משכך, אין ספק כי הנאשם נשא מאסר ביום שימוע גזר הדין, ועל כן חלה ברירת המחדל, כי תקופת התנאי תחל ביום שחרור הנאשם ממאסרו, יום 9.3.16. אין כל סיבה להניח שבית המשפט אשר הטיל את המאסר המותנה התכוון שכמעט כל תקופת התנאי תחפוף את המאסר אותו הטיל, באופן שהופך אותו לכמעט חסר משמעות. לוי היתה זו כוונתו של בית המשפט, כי בניגוד לברירת המחדל שבחוק תחל תקופת התנאי לאלתר, כי אז היה עליו להורות כך מפורשות.

ר' ניתוח תכליתו של סעיף 52(ג) לחוק העונשין בע"פ 7510/00 במנוקלר נ' מדינת ישראל, פסקה 9:

לאמור: במצב שבו נגזר עונש של מאסר על-תנאי על נאשם המצוי במאסר תידחה תחילת תקופת התנאי השיפוטית עד למועד שחרורו מן המאסר. חריג זה נועד לשמור על האפקטיביות של התנאי במצב שבו הנאשם מרצה עונש מאסר. כפי שנאמר בע"פ 691/78 מור יוסף נ' מדינת ישראל (להלן - עניין מור יוסף [3]), בעמ' 501, מפי השופט י' כהן:

"הטעם להוראה שבסעיף 52(ג) של חוק העונשין הוא, שבדרך כלל אין תועלת בכך, שתקופת התנאי, שהיא מעין תקופת מבחן שבה צריך לעמוד נאשם, תתחיל ותימשך בזמן שהנאשם נמצא בבית הסוהר".

משכך, המאסר המותנה של 12 חודשים שהוטל על הנאשם ביום 25.11.13 חב הפעלה.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו ואת נסיבות חייו הקשות.

מנגד, לחובתו זקפתי את עברו המכביד עד מאוד, ואת העובדה שמאסרים רבים בהם נשא, ומאסרים מותנים רבים שהוטלו עליו והופעלו, פעם אחר פעם, לא הסיטו אותו מדרך הפשע והפגיעה באחרים. יתרה מכך - שלושה מאסרים מותנים שחלו על הנאשם בעת ביצוע המעשים בהם הורשע, לא מנעו ממנו לשוב ולבצע עבירות. נתון זה מלמד על כשלון מוחלט של ההרתעה על הנאשם.

אני ער להליך הטיפול אותו עבר הנאשם לאחר שחרורו ממאסרו הקודם, בשנת 2016. התקשיתי מאוד לקבל את הערכתם של שירות המבחן והעובדת הסוציאלית המטפלת בנאשם, כי הוא מבקש לנהל אורח חיים נורמטיבי ויצרני, כאשר העבירות מושא האישום נעברו כשנתיים לאחר שעבר הנאשם את ההליך הטיפולי ונגמל מסמים.

אזכיר, כי הסברו של הנאשם לעבירות הוא, שקנה כמות גדולה של קנביס על מנת לספק לבנו ומכר את הסמים גם לאחרים, על מנת לממן את רכישת הסם. התנהלות זו רחוקה מלהעיד על הליך שיקומי מוצלח שעבר הנאשם, או על ניהול אורח חיים נורמטיבי. לכל היותר עולה, כי הנאשם נגמל מהשימוש בסמים, אך לא נגמל מהרגלו לספק סמים לאחרים. וגם אם הפסיק הנאשם לחטוא בעצמו בשימוש בסם, עדיין הוא מחטיא את הרבים. ור' דברי הרמב"ם בהקשר דומה (משנה תורה, ספר המדע, הלכות תשובה, פרק ד'):

עשרים וארבעה דברים מעכבין את התשובה. ארבעה מהן עוון גדול: והעושה אחד מארבעתן - אין הקדוש ברוך הוא מספיק בידו לעשות תשובה, לפי גודל חטאו. ואלו הן: (א) המחטיא את הרבים, ובכלל עוון זה, המעכב את הרבים מלעשות מצוה. (ב) והמטה חברו מדרך טובה לדרך רעה, כגון מסית ומדיח.



לאור אלה, לא ראיתי מקום להאריך את המאסרים המותנים שלחובת הנאשם ולא ראיתי מקום להמנע מלהשית עליו עונשים ההולמים את מעשיו. גם בהתעלם מהמאסרים המותנים שלחובת הנאשם, נסיבותיו האישיות של הנאשם אינן מצדיקות המנעות מהטלת מאסר לריצוי ממש. מטעם זה גם לא ראיתי הצדקה להפנות את הנאשם לתסקיר משלים שיתייחס לשאלת הארכת התנאי, כפי שעתר בא כוחו.

ועם זאת, לאור העובדה שאחד המאסרים המותנים שלחובת הנאשם הוא למשך שנה, היינו תקופה העולה על הרף העליון של ממתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם, ראיתי להפעיל את המאסרים המותנים באופן חופף זה לזה, וכן באופן חופף לתקופת המאסר שאטיל תצטבר להם. אני ער לכך שבשורה התחתונה, יגזר על הנאשם עונש החורג מהרף העליון של המתחם, אך אזכיר מושכלות יסוד - מאסר מותנה שהופעל הוא חלק מהעונש שהוטל בתיק קודם, ולא בתיק הנוכחי, מתוך תקווה שיהיה בו להרתיע את הנאשם ולא יופעל.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. חמישה חודשי מאסר בפועל.
 - ב. מפעיל מאסר מותנה של 12 חודשים אשר הושת על הנאשם בת"פ 24927-03-13 ביום 25.11.13.
 - ג. מפעיל מאסר מותנה של 3 חודשים אשר הושת על הנאשם בת"פ 746-08-13 ביום 18.12.13.
 - ד. מפעיל מאסר מותנה של 6 חודשים אשר הושת על הנאשם בת"פ 36947-01-14 ביום 8.1.15.
- המאסרים כולם ירוצו בחופף זה לזה, כך שסך הכל ירצה הנאשם 12 חודשי מאסר. מתקופה זו ינוכו ימי מעצרו של הנאשם והצדדים יגישו הודעה מתואמת בענין זה.**
- ה. שבעה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירת סמים שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
 - ו. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירת סמים שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787336 או 08-9787377. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב ביום 7.4.19 עד השעה 9:00 במתקן המעצר בבית סוהר ניצן ברמלה, עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ח אדר ב' תשע"ט, 25 מרץ 2019, במעמד הצדדים.